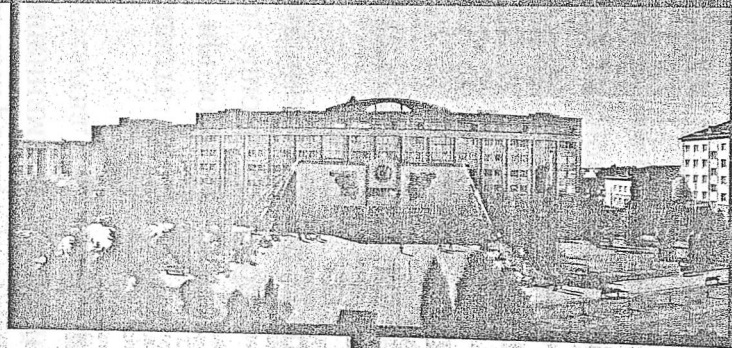

СТЕРСЬ ВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ЛІВЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Міжнародна науково-
практична конференція
«ТРАНСФОРМАЦІЙНА
ДИНАМІКА РОЗВИТКУ
АГРОПРОМИСЛОВОГО
ВИРОБНИЦТВА»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

25-26 квітня 2013 року

фот. 2013

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва

25-26 квітня 2013 року

м. Вінниця

УДК 332:338.432
ББК 65.9 (4УКР) 32 + 65.049 (4УКР)
Е-45

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва / Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / Редколегія: Калетнік Г.М., Мазур А.Г., Колесов О.С. та інші. – Вінниця: ВНАУ, 2013.

Друкується за рекомендацією Вченої ради Навчально-наукового інституту менеджменту, адміністрування та права Вінницького національного аграрного університету. Протокол №11 від 10 квітня 2013 року.

Редакційна колегія:

Калетнік Г.М., д.е.н., професор, ВНАУ;

Мазур А.Г., д.е.н., професор, ВНАУ;

Колесов О.С., к.е.н., доцент - відповідальний секретар, ВНАУ;

Чернюк Л.Г., д.е.н., професор, Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України;

Пепа Т.В., д.е.н., професор, Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України;

Козловський С.В., д.е.н., професор, ВНАУ;

Ціхановська В.М., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Кафлевська С.Г., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Мазур К.В., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Потапова Н.А., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Мельничук О.Ф., к.ю.н., доцент, ВНАУ.

Таким чином, формування організаційних структур управління - це складний, трудомісткий, багатоплановий і багато в чому діалектичний процес. Ефективність його здійснення залежить від вибору найбільш придатних для конкретних умов методів реалізації вищевикладених положень.

На практиці використовуються наступні методологічні підходи: нормативно-функціональні, функціонально-технологічні, системно-цільовий, експертний, аналогічний (аналогій).

Нормативно-функціональний підхід заснований на використанні типових варіантів структур управління, які вже виправдали себе на практиці (з укрупненими нормами, нормативами керованості, обслуговування, централізації). Необхідні умови використання нормативно-функціонального підходу - наявність якісних нормативів, орієнтованих на подальше

Література

1. Шимло П.Д. Оптимальное управление экономическими системами (П.Д. Шимлю) – К., СПГ: Бизнес-пресса, 2004. – 240 с.
2. Голітова Т.В. Державне управління територіальним економічним розвитком: теорія і практика: монографія (Т.В. Голікова). – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 296 с.

УДК 339.543

УКРАЇНА ТА МІЖНАРОДНІ ІНСТИТУТИ РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ

Ставська Ю.В., к.е.н., ст.викладач
Вінницький національний аграрний університет

У статті розглядаються міжнародні інститути регулювання торгівлі. Здійснено аналіз становища України в міжнародній торгівлі, за умов членства в СОТ.

Сучасні умови ринкової трансформації та формування відкритої економіки України вимагають ґрунтовної й комплексної оцінки можливостей її інтеграції до світового господарського простору, а також структур та організацій, які дають змогу більшою мірою використовувати переваги міжнародною співробітництва й розвитку спеціалізованого виробництва. Тому вступ України до СОТ став важливим кроком на шляху входження країни у світове економічне співтовариство на засадах повноправного члена.

У контексті завдань оптимізації механізму національної торгівлі принципового значення набуває комплекс перспектив інтеграції України до системи ГАТТ/СОТ, синхронізація процесу вступу України до СОТ зі структурними реформами в економіці, її стабілізацією, виведенням із кризи та, як наслідок, підвищенням ефективності й конкурентоспроможності ринкових суб'єктів.

Угоди СОТ являють собою механізм, метою якого декларується ефективний захист країнами власних інтересів. Найбільшою мірою така модель стосується провідних ринкових країн, які мають найефективнішу систему виробництва, здійснюють заходи з метою лібералізації системи торгівлі та вимагають цього від інших держав (щоправда, саме провідні економічні держави мають найбільше реальних можливостей щодо охорони власних виробників, наприклад через застосування торговельних обмежень, прийнятих ЄС).

Посилення інтеграційних процесів зумовило перегляд СОТ негативного ставлення до регіональних торговельно-економічних союзів. Про відчутні обмеження компетенції СОТ та значущості регіональних угруповань свідчить той факт, що понад 60% світової торгівлі припадає на торгівлю всередині торговельних союзів: ЄС (15 країн Європи) - 22,8%, АТР (18 країн Азійсько-Тихоокеанського регіону) - 23,7%, НАФТА (США, Канада, Мексика) - 7,9%.

Отже, найбільший вигравш від лібералізації торгівлі в короткостроковій перспективі одержать розвинені країни, які вже мають невисокі митні тарифи (5-6% на кінцеву продукцію промисловості), конкурентоспроможну товарну продукцію високого ступеня обробки (машинотехнічного та споживчого характеру), диверсифікований і потужний сектор послуг (досягає 50-60% ВВП). США, Японія та ЄС фактично контролюють світові товарні потоки. Частка США у світовому експорті дорівнює 12,2% (688,9 млрд. дол.), у світовому імпорті - 16,1% (899,2 млрд. дол.).

Водночас багато країн Азії, Африки, Латинської Америки постають перед вагомим проблемами внаслідок менш конкурентних національних виробництв, нижчого рівня розвитку людських ресурсів і гірших можливостей у сфері обробки інформації. Тарифи у країнах, що розвиваються, перевищують більш як у 2-3 рази тарифні ставки розвинутих держав. Високі тарифи (15-30%) використовуються як джерело надходжень до державних бюджетів. Це стосується і деяких країн, що перебувають на етапі ринкової трансформації й тільки намагаються створити ефективну ринкову систему із конкурентним середовищем.

Членство в СОТ забезпечує Україні якісно кращий режим торгівлі із 142-ма країнами світу, на які припадає понад 90% світової торгівлі (ще близько 30 держав ведуть переговори щодо свого вступу до СОТ). Йдеться, передусім, про зниження і навіть поступове скасування тарифних і нетарифних обмежень для доступу вітчизняної продукції на світові ринки. Уніфікація правил торгівлі в межах СОТ та пов'язане з цим спрощення

режимів торгівлі країни, яка вступає до цієї організації, сприятиме значному збільшенню експорту, позитивно вплине на поліпшення його структури в бік високотехнологічної продукції.

Актуальним для України є те, що членство в СОТ сприятиме подоланню проблеми санкцій проти вітчизняних виробників, допоможе їм захищати власні інтереси при розв'язанні антидемпінгових розслідувань. Нарешті, членство в СОТ сприятиме значному зниженню цін на вітчизняну продукцію на міжнародних ринках. Наприклад, згідно з експертними оцінками, вступ України до СОТ дасть змогу знизити вартість українських товарів на турецькому ринку в середньому на 7-12%, на польському - на 10-15%. Загальна ж величина потенційного збільшення експорту нашої держави в результаті вступу до СОТ, за оцінками Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, становить близько 1 млрд. дол. щороку.

Однак конкуренція на національному ринку стане жорсткішою, ряд можливостей дотаційного, пільгового стимулювання галузей і виробництва, а головне - власного митного захисту - буде втрачено.

Можна констатувати, що для деяких урядових посадовців і взагалі громадян України членство в СОТ уявляється принципово небажаним, а для інших - стає самоціллю. Ця проблема потребує прагматичного підходу - кваліфікованої оцінки позитивних і негативних наслідків приєднання й вироблення системи компенсаційних та пом'якшувальних заходів. Результатом необхідної державної політики має стати збільшення обсягів експортно-імпорتنих операцій, поглиблення національної виробничої спеціалізації, взагалі участі в системі міжнародної кооперації й поділу праці. Бажаними результатами, які безпосередньо не пов'язані з умовами торгівлі, але визначаються адекватною торговельною політикою, є збільшення інвестицій в економіку України, поява додаткових робочих місць і підвищення конкурентоспроможності в національному масштабі.

Інтеграція до системи СОТ означає підвищення конкуренції не тільки на товарних, а й на диверсифікованих ринках послуг (у сферах торгівлі, будівельно-монтажної діяльності, транспорту та телекомунікацій, банківської діяльності, страхування, консалтингу, інжинірингу, аудиту, туризму, медицини та ін., а загалом у світі виділяють понад 160 видів послуг).

У межах СОТ діють три базові угоди, що регулюють торгівлю товарами, послугами та інтелектуальною власністю (ГАТТ, ГАТС і ТРПС). Країни, які беруть участь у ГАТТ і заснували СОТ, взяли на себе зобов'язання прийняти всі 12 багатосторонніх торговельних угод, що передбачені ГАТТ, без будь-яких винятків або застережень, та погодилися на лібералізаційні поступки. Отже, виникає принципово нова ситуація, за якої свобода вибору інструментів торговельної політики та застосування національних регуляторів економіки істотно обмежуються. Це є небезпечним, адже деякі види важливих виробництв можуть не витримати жорсткої конкуренції, що означатиме втрату вітчизняними виробниками внутрішнього ринку

(передусім це стосується машинотехнічної, наукоємної продукції).

Визначаючи політику України, яка вступила до СОТ, слід з'ясувати, яким чином участь у Світовій організації торгівлі сприятиме забезпеченню динамічного розвитку економіки.

Україна, як і переважна більшість країн із перехідною економікою, ставила за мету приєднатися до СОТ, що потребувало великої організаційної роботи, прийняття відповідних законів та інших нормативних актів. Формальні можливості розширення ринків збуту за кордоном є доступними не для всіх виробничих структур України, які прагнуть вийти на міжнародний ринок. Тому важливо оцінити сутність процесів, що відбуваються в діяльності цієї організації.

Передусім з'ясуємо, які потенційні переваги надає Україні членство в СОТ (очевидно, що кожна з них означає збільшення обсягів вивезення). Основні з них такі:

- поліпшення цінкових параметрів конкурентоспроможності вітчизняних товарів унаслідок зниження тарифних ставок стосовно українських товарів країнами - членами СОТ;
- подолання багатьох інструментів кількісного обмеження ввезення української продукції завдяки радикальному зменшенню нетарифних обмежень стосовно вітчизняних товарів;
- додаткові гарантії проти необґрунтованих антидемпінгових процедур;
- оптимізація структури експорту, оскільки за умови неучасті України в СОТ найбільшою мірою зазнають обмежень з боку інших держав високотехнологічні, наукоємні напрями експорту;
- крапці передумови участі України та її господарських суб'єктів у міжнародних спорах та судово-арбітражних процедурах;
- поліпшення загальної кон'юнктури та забезпечення передбачуваності дій основних торговельних партнерів України - як окремих держав, так і їхніх угруповань.

Небезпеки та труднощі для економіки України внаслідок вступу до СОТ узагальнено є такими:

- підвищення рівня конкуренції на національному ринку й погіршення умов діяльності та умов господарювання багатьох виробників;
- ускладнення проведення й унеможливлення низки заходів протекціонізму та структурної політики держави;
- зменшення надходжень до державного бюджету через зниження тарифних ставок;
- обмеження на вжиття санкцій проти несумлінних конкурентів, які ввозять товари зі штучно заниженими цінами, а також вироблених із залученням субсидій;
- зниження можливостей оперативного втручання в механізм формування зовнішньоторговельного та платіжного балансів.

Проблематика, пов'язана з діяльністю міжнародних інститутів регулювання торгівлі, актуалізується необхідністю спрощення й уніфікації міжнародних правил торгівлі. З цією метою у 1980 р. було прийнято Віденську конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (набула чинності з 1 січня 1988 р.). Конвенція мала на меті забезпечення чіткої регламентації процесу купівлі-продажу товарів, що ускладнений розбіжностями між національними законодавчими механізмами, які застосовуються у сфері міжнародної торгівлі.

Цей документ складається з чотирьох частин, які регламентують основні процедурні аспекти укладання договорів і зобов'язання у зв'язку з підписанням контрактів. Так, частина I "Сфера застосування та загальні положення" визначає ситуації, коли може застосовуватись Конвенція, а також порядок тлумачення положень даного документа; частина II "Укладання договору" визначає порядок вироблення пропозиції щодо укладання договору (оферти), погодження з офертою (акцептом), а також висунення зустрічної оферти; частина III "Купівля-продаж товарів" містить загальні положення щодо прав і зобов'язань контрактних сторін, докладно регламентує поведінку та правовий захист продавця і покупця; частина IV "Заключні положення" містить технічні положення щодо депозитарію, порядку ратифікації, приєднання до Конвенції, її денонсації тощо.

Важливу роль у забезпеченні уніфікації митної політики держав відіграє Міжнародна конвенція з Гармонізованої системи описання й кодування товарів, що набула чинності 1 січня 1988 р. Додатком до Конвенції є згадана Гармонізована система, положення якої більшість країн світу застосовують як регулятор митної політики. Україна застосовує її на практиці з 1 січня 1991 р. За своєю сутністю ГС є номенклатурним переліком, що охоплює понад 5 тис. товарних груп, позицій, субпозицій і цифрових кодів, приміток до розділів та основних правил класифікації при тлумаченні ГС. Перелік містить необхідне для оформлення митних тарифів описування товарів, статистичну номенклатуру та транспортну класифікацію. ГС використовується під час переговорів у межах ГАТТ, а також у регулюючій діяльності СОТ, він є основою товарних класифікаторів ООН. Технічно ГС складається з шести цифр, перша пара з яких позначає товарну групу, друга - товарну позицію, третя - субпозицію. Разом з тим кожна країна може відобразити власні підходи до класифікації та специфіку участі в міжнародній торгівлі за допомогою подальшої деталізації (додавання цифр після шостого знака).

Велике значення для мікроекономічних агентів, які укладають між собою міжнародні комерційні контракти, має уніфікація базисних умов контрактів Міжнародною торговельною палатою (штаб-квартира у Парижі) в єдиному документі - переліку найтипівіших і поширених у практиці правил торгівлі - Інкотермс (International Commercial Terms). Цей факультативний набір правил щодо відносин і реалізації взаємних зобов'язань покупців і

продавців то. в є універсальним та широко застосовуваним правовим джерелом. Відповідно до Указу Президента України від 4 жовтня 1994 р. № 567/94 "Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" в Україні було офіційно визнано необхідність застосовувати принципи Інкотермс. В Указі міститься пряма вимога до суб'єктів міжнародної купівлі-продажу товарів дотримуватись правил Інкотермс.

У держави в особі відповідних її інститутів простежується кілька основних напрямів діяльності, які здійснюють позитивний вплив на характер і результативність міжнародної торгівлі: законотворча діяльність; податкове регулювання; грошова і кредитно-фінансова політика; інвестиційна політика; структурно-адміністративна політика; національна геополітика.

Література

1. ГАТТ в системі всемирної торгівлі // Діловий вісник. – 1994. - №1.
2. Гелен Даніель. У лабіринті Європейського Союзу: пер. з фр. Г. Козлова, С. Середи. – К.: Основи, 1995.
3. Галушко В.П., Гвідо Ван Хуленбрук, Артиш В.І., Данилочкина О.В., Ковтун О.А. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2009р. – 267с.
4. Колі жук О. Світові інтеграційні процеси та їх вплив на державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. Економіка та держава. – 2008р. - №12. – с. 98-101.

УДК 338.45

БІОЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Токарчук Д.М., асистент
Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто підходи до економічної категорії «біоекономіка», досліджено її сучасний стан та перспективи розвитку. Розглянуто біорегіон як складову біоекономіки та біоєкополіси як новий формат екологічних поселень.

Ключові слова: біоекономіка, біоресурси, біотехнології, біопаливо, біоєкополіси.

За прогнозами Організації економічного співробітництва і розвитку до 2030 року третина продукції хімічної промисловості, 80% ліків, половина продукції сільського господарства будуть вироблятися з використанням біотехнологій та сучасних біометодів [1]. Це дасть змогу вирішити ключові

ОБґРУНТУВАННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ РЕГІОНАЛНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ Музичук М.М.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ Кафлевська С.Г., Ганжа Т.І.	174
ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ СПОЖИВАННЯ МОЛОКОПРОДУКТІВ НАСЕЛЕННЯМ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ МЕТОДОМ АНКЕТУВАННЯ Недбалюк О.О.	179
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ, РОЗВИТКУ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ Поліщук О.А., Петровська Я.П.	184
ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА, ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ВСІХ ПРИНЦИПІВ ПРАВОСУДДЯ У СПОРАХ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ Піп'як М.І.	188
ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОСНАЩЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ Полєся В.М.	192
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ Красняк В.Ю.	195
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЛОГІСТИКИ АПК Потапова Н.А.	198
ПОДАТКОВА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ Прутська О.О.	200
СУЧАСНІ НАПРЯМКИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОЛІЙНО-ЖИРОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ Сарафоновна І.С.	203
СПІВВІДНОШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗМІСТУ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ВИРОБНИЦТВОМ Сілко І.М.	206
УКРАЇНА ТА МІЖНАРОДНІ ІНСТИТУТИ РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ Ставська Ю.В.	208
БІОЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ Токарчук Д.М.	213
УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ТА КОРИСНОСТІ	217

ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ Томчук О.Ф.	
БЮДЖЕТУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ТВОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ Томчук В.В.	221
ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ Бондаренко В.М.	226
ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ Федік О.Ю.	229
ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ Феняк Л.А. Маргинюк О.М.	231
СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПЕРСОНАЛУ Фіщук Н.Ю., Фіщук Б.П.	235
ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Хаєцька О.П., Петапова І.В.	240
ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В АПК УКРАЇНИ Хаєцька О.П., Стефанішена І.М.	245
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ Чернюк Л.Г., Бондаренко Л.М.	250
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Мороз О.В., Чорновіл І.А.	254
ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ Юрченко Н.Г.	258
РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ЖИТЕЛІВ Ярова Ю.М.	262
СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ОСНОВНОГО ЧИННИКА МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА Балдинюк А.Г., Волошина О.Д.	266
ПРОБЛЕМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Микитюк С.І.	271